

Romeins bloed

Steven Saylor

Romeins bloed

Vertaald door J.J. de Wit

SAGA Egmont

Romeins bloed

Vertaald door J.J. de Wit

Originele titel *Roman Blood*

Eerste druk maart 2025

Copyright © 2025 Steven Saylor en SAGA Egmont

NUR

ISBN: 9788727232416 (POD paperback)

ISBN: 9788726684155 (e-book)

ISBN: 9788726922028 (audiobook)

Alle rechten voorbehouden. Geen enkel onderdeel van deze publicatie mag worden geherpubliceerd, opgeslagen in een database, verzonden, in geen enkel format en op geen enkele manier, zonder geschreven toestemming van de uitgever, noch mag het op andere wijze dan reeds gepubliceerd en in vergelijkbare conditie in enige vorm gebonden of met omslag aan de koper verstrekt worden.

www.sagaegmont.com

Saga is een dochtermaatschappij van Egmont. Egmont is het grootste mediabedrijf van Denemarken en volledig eigendom van de Egmont Foundation, die jaarlijks met bijna 13,4 miljoen euro kwetsbare kinderen en gezinnen steunt.

Voor Rick Solomon, dit boek: *auspicium melioris aevi*

DEEL EEN

Hoog en laag

1

De slaaf die me op die ongewoon warme voorjaarsochtend kwam halen was een jongeman van hoogstens twintig.

Gewoonlijk, als ik door een cliënt word gewaarschuwd, is de boodschapper een slaaf van het allerminste allooi in het huishouden: een sloof, een lamme, een halfgare jongen uit de stal die naar de mest stinkt en bij wie als hij niest het stro uit zijn haar valt. Het is een soort vormelijkheid: wie de diensten van Gordianus de Vinder inroept, neemt een zekere afstand en terughoudendheid in acht. Het is alsof ik melaats ben of als priester een onreine oosterse godsdienst aanhang. Ik ben eraan gewend. Ik neem er geen aanstoot aan, zolang mijn rekening op tijd en in haar geheel wordt voldaan.

De slaaf die op die ochtend bij mijn deur stond was echter opvallend schoon en zeer verzorgd. Zijn bescheiden optreden had niets kruiperigs; het was de beleefdheid die mag worden verwacht van elke jongeman die zich richt tot iemand die tien jaar ouder is dan hij. Zijn Latijn was onberispelijk (beter dan

het mijne) en zijn stem was zo welluidend als een fluit. Geen stalknechtje, dus, maar overduidelijk de ontwikkelde en verwende slaaf van een toegeeflijke meester. De slaaf heette Tiro, zo zei hij.

‘Uit het huishouden van de zeer geachte Marcus Tullius Cicero,’ voegde hij eraan toe en hield zijn hoofd even schuin toen hij uitgesproken was, om te zien of ik de naam herkende. Die zei me niets. ‘Gekomen om uw diensten in te roepen,’ voegde hij eraan toe, ‘op aanbeveling van...’

Ik pakte zijn arm, legde mijn wijsvinger op zijn lippen en voerde hem mee naar binnen. Een strenge winter was gevolgd door een benauwd warme lente en het was al veel te warm om in de deuropening te blijven staan. Het was ook nog veel te vroeg om naar het gebabbel van de jonge slaaf te luisteren, al klonk zijn stem nog zo lieflijk. De donder rolde tegen mijn slapen. Spinnewebdunne bliksemflitsen lichtten op en verdwenen net achter mijn ooghoeken.

‘Vertel eens,’ zei ik, ‘ken je het middel om een kater te bestrijden?’

De jonge Tiro keek me schuins aan, verbaasd over de onverwachte wending in het gesprek, wantrouwig omdat ik opeens zo familiair deed. ‘Nee, heer.’

Ik knikte. ‘Misschien heb je nooit een kater gehad?’

Hij bloosde licht. ‘Nee, heer.’

‘Je meester gunt je geen wijn?’

‘Natuurlijk wel. Maar mijn meester zegt dat matigheid in alles...’

Ik knikte. Dat deed pijn. De geringste beweging gaf aanleiding tot een martelende pijn. ‘Matigheid in alles, ja ja, maar hij stuurt wel onmatig vroeg een slaaf bij me langs.’

‘O. Neemt u me niet kwalijk, heer. Kan ik misschien beter op een later tijdstip terugkomen?’

‘Dat is zonde van jouw tijd en de mijne. Om over die van je meester nog maar te zwijgen. Nee, je kunt blijven, maar niet over zaken praten tot ik ernaar vraag, en je kunt met mij ontbijten in de tuin, waar de lucht frisser is.’

Ik pakte hem opnieuw bij de arm en voerde hem mee door het atrium, door een donkere gang en naar de zuilengalerij in het hart van het huis. Ik zag dat hij verbaasd zijn wenkbrauwen optrok, maar ik wist niet of hij zich verbaasde over de grootte van het huis of over de toestand waarin het verkeerde. Ik was natuurlijk gewend aan de tuin, maar voor een vreemde moet het een rommeltje hebben geleken: ongesnoeide wilgen die zo ver waren uitgegroeid dat sommige takken het hoge onkruid raakten dat ontsproot aan de stoffige grond; de sinds lang droogstaande fontein, met het marmeren beeldje van Pan dat pokdalig was van ouderdom; de waterpartij die door de tuin slingerde, met de Egyptische biezen die zich in het ondoorzichtige, stilstaande water ongeremd hadden uitgebreid. De tuin was al verwilderd voordat ik hem erfde van mijn vader en ik had er niets aan gedaan. Ik verkoos hem zoals hij nu was: een oerwoud van wild groen, verborgen in het hart van het geordende Rome, een stille stem voor de chaos en tegen gepleisterde baksteen en gedwee struikgewas. Bovendien had ik geen geld voor de benodigde arbeidskrachten en materialen om er weer een stijlvolle tuin van te laten maken.

‘Het ziet er hier stellig anders uit dan in het huis van je meester.’ Ik ging op een stoel zitten, heel voorzichtig vanwege mijn hoofd, en beduidde Tiro dat hij de andere zetel moest nemen. Ik klapte in mijn handen en betreurde het geluid

onmiddellijk. De pijn verbijtend riep ik: 'Bethesda! Waar zit dat meisje toch? Ze brengt ons zo meteen iets te eten. Daarom deed ik zelf open; ze is in de provisiekamer. Bethesda!'

Tiro schraapte zijn keel. 'Eigenlijk is het groter dan dat van mijn meester.'

Ik keek hem niet-begrijpend aan; mijn maag knorde en deed mijn slapen concurrentie aan.' Wat bedoel je?'

'Het huis, heer. Het is groter dan dat van mijn meester.'

'En dat verbaast je?'

Hij keek naar de grond, bevreesd dat ik beledigd zou zijn.

'Weet je wat ik doe voor de kost, jongeman?'

'Niet precies, heer.'

'Maar je weet dat het iets is dat weinig respect geniet – als er in het hedendaagse Rome nog iets is dat respect geniet. Maar het is niet verboden – als de wet nog iets betekent in een stad die door een dictator wordt geregeerd. En dus ben je verbaasd dat ik over zo'n ruim huis kan beschikken, al is het dan wat vervallen. Dat kan ik me heel goed voorstellen. Ik verbaas me er zelf wel eens over. Daar ben je dan, Bethesda. Zet alles hier maar neer, tussen mij en mijn onverwachte maar zeer welkome jonge gast.'

Bethesda gehoorzaamde, maar niet zonder een veelbetekenende blik en licht snuivend van minachting. Bethesda, zelf slavin, keurde mijn informele omgang met slaven niet goed en was er zeker niet voor dat ik slaven voedsel aanbood. Toen het dienblad leeg was, bleef ze staan alsof ze wachtte op een bevel. Maar dat was pose. Ik wist heel goed, al scheen Tiro het niet te merken, dat ze alleen maar mijn bezoeker eens goed wilde bekijken.

Bethesda staarde naar Tiro, die zijn ogen neersloeg. Haar mondhoeken trokken naar achteren. Haar bovenlip krulde zich tot een subtiel boogje. Haar gezicht drukte hoon uit.

Bij de meeste vrouwen is hoon een onaantrekkelijke vorm van afkeer. Bij Bethesda is dat nooit helemaal zeker. Een honende uitdrukking op haar gezicht doet geen afbreuk aan haar donkere, wulpse allure, maar kan die zelfs versterken. In Bethesda's beperkt, maar fantasierijk lichamelijk vocabulaire kan een honende blik alles zijn, van een dreigement tot een schaamteloze uitnodiging. In dit geval neem ik aan dat het een reactie was op Tiro's beschroomd afgewende blik, een reactie op zijn verlegen bescheidenheid: de opgetrokken lip van de lepe vos naar het bekoorlijke konijntje. Ik zou zo denken dat haar lusten in de afgelopen nacht geheel waren bevredigd. De mijne in ieder geval wel.

'Heeft mijn meester nog wensen?' Ze liet haar handen langs haar lichaam afhangen, de borsten naar voren gestoken en de schouders naar achteren getrokken. Haar ogen waren geloken en ze had de dikke verflaag van de vorige avond nog niet verwijderd. Haar stem had de zwoele lispelende klank van het Oosten. Ze nam een iets andere houding aan. Bethesda wist wat ze wilde. Slaaf of geen slaaf, Tiro was het waard indruk te maken.

'Nee, dat is alles, Bethesda. Je kunt gaan.'

Ze boog het hoofd en liep de tuin door naar het huis, waarbij ze sierlijk om de afhangende wilgetakken heen draaide. Zodra ze ons de rug had toegekeerd, nam Tiro's schroom af. Ik volgde zijn blik, van de wijd opengesperde ogen naar een punt ergens boven Bethesda's dansende billen. Ik benijdde hem zijn schroom en verlegenheid, zijn honger, zijn knappe gezicht, zijn jeugd.

‘Je meester staat je niet toe te drinken, althans niet overmatig,’ zei ik.

‘Mag je van hem wel van tijd tot tijd van een vrouw genieten?’

Ik was niet voorbereid op de dieprode rijkdom van zijn blos, zo bloedrood als een zonsondergang boven zee. Alleen jongelui met hun gladde, zachte wangen en voorhoofd kunnen nog zo blozen. Zelfs Bethesda was al te oud voor een blos als de zijne, gesteld dat ze nog in staat was te blozen.

‘Laat maar,’ zei ik. ‘Ik heb niet het recht je een dergelijke vraag te stellen. Neem wat brood. Bethesda bakt het zelf en het is beter brood dan je misschien zou verwachten. Het recept heeft ze van haar moeder in Alexandrië gekregen. En hoewel ik haar in Alexandrië heb gekocht, heeft ze geen Griekse of Egyptische naam. De melk en de pruimen zouden vers moeten zijn, maar voor de kaas sta ik niet in.’

We aten in stilte. De tuin lag nog in de schaduw, maar ik voelde de zon tastbaar, bijna dreigend, langs de geschulpte dakrand kruipen, als een inbreker die zich wil laten zakken. Midden op de dag baadde de hele tuin in het volle licht, ondraaglijk warm en schel, maar voorlopig was het hier nog koeler dan in het huis, waar nog de warmte hing van de vorige dag. De pauwen kwamen in hun hoekje opeens in beweging; het grootste mannetje liet een schrille kreet horen en begon te paraderen, met opgestoken staart. Tiro keek naar de vogel, verrast door de aanblik. Ik kauwde in stilte en verdroeg af en toe een pijnscheut die van mijn kaak naar mijn slapen trok. Ik keek even naar Tiro, wiens blik afdwaalde van de pauw naar de lege deuropening waardoor Bethesda was verdwenen.

‘Is dat het bestrijdingsmiddel, heer?’

‘Wat, Tiro?’

Hij draaide zich naar me toe. De volkomen onschuld van zijn gezicht was verblindender dan de zon, die plotseling over de nok kwam. Hij mocht dan een Griekse naam hebben, met uitzondering van zijn ogen waren al zijn trekken klassiek Romeins: zijn gladde voorhoofd, wangen en kin; de licht overdreven vorm van zijn lippen en neus. Het waren zijn ogen die me verrasten door hun lichtpaarse kleur, een tint die ik nog nooit eerder had gezien en die zeker niet Romeins was. Het moest een erfenis zijn van een vader of moeder die in slavernij van de-goden-mochten-weten-waar naar het hart van het rijk was gevoerd. Die ogen waren veel te onschuldig en goed van vertrouwen om aan een Romein toe te behoren.

‘Is dat de remedie tegen een kater?’ vroeg Tiro. ‘In de ochtend een vrouw nemen?’

Ik lachte. ‘Nee. Dat is eerder een deel van de kwaal. Of een stimulans om beter te worden, voor de volgende keer.’

Hij keek naar het eten dat voor hem stond en nam beleefd, maar zonder enthousiasme, een stukje kaas. Kennelijk was hij beter gewend, al was hij dan een slaaf. ‘Brood en kaas dan?’

‘Eten helpt, als het lukt het binnen te houden. Maar de beste remedie tegen de kater heb ik van een wijze arts in Alexandrië geleerd, nu bijna tien jaar geleden – toen ik zo oud was als jij, vermoed ik, en zeer gesteld op wijn. Ik heb er sindsdien veel aan gehad. Je moet weten dat hij de theorie aanhing dat als iemand overmatig drinkt, bepaalde sappen in de wijn niet in de maag worden opgelost, maar als kwade dampen naar het hoofd stijgen en daar het door de hersenen afgescheiden flegma doen stollen, waardoor het brein uitzet en ontstoken raakt. De sappen verspreiden zich geleidelijk en het flegma wordt weer vloeibaar.

Daarom sterft niemand aan een kater, al is het lijden nog zo hevig.'

'Dus de tijd is de enige remedie, heer?'

'Er is een middel dat nog sneller werkt: nadenken. Het geconcentreerd oefenen van de geest. Denken vindt namelijk volgens mijn vriend de arts plaats in de hersenen, die door het afscheiden van flegma worden doorgesmeerd. Als het flegma vervuild raakt of stolt, leidt dat tot hoofdpijn. Maar de activiteit van de hersenen stimuleert de produktie van nieuw flegma dat het oude zacht maakt, zodat het zich kan verspreiden; hoe dieper men nadent, des te groter de produktie van flegma. Bij ingespannen concentratie wordt het natuurlijke herstel na een kater dan ook versneld, door het wegspoelen van de sappen van het ontstoken weefsel en het herstellen van de doorsmering van de vliezen.'

'O.' Tiro leek te weifelen, maar hij was wel onder de indruk. 'De redenering verloopt vloeiend. Natuurlijk moet men de uitgangspremissen aanvaarden, die niet te bewijzen zijn.'

Ik leunde naar achteren, knabbelde op een broodkorst en kruiste mijn armen. 'Het bewijs is de remedie zelf. Ik voel me namelijk al beter, nu me is gevraagd de geneeswijze toe te lichten. En ik vermoed dat ik over enkele minuten geheel genezen zal zijn, als ik heb toegelicht waarvoor je komt.'

Tiro glimlachte voorzichtig. 'Ik vrees dat de remedie niet de gewenste uitwerking heeft.'

'O nee?'

'U gebruikt het verkeerde voornaamwoord, heer. Ik ben degene die ú de reden van mijn komst moet uitleggen.'

'Integendeel. Het is waar dat ik, zoals je aan mijn gezicht kon zien, nooit van je meester heb gehoord; hoe heet hij ook weer,

Marcus en nog wat Cicero? Een volslagen vreemde. Toch kan ik je wel enige dingen over hem vertellen.' Ik zweeg tot ik zeker wist dat ik de volle aandacht van de jongen had. 'Hij komt uit een zeer trotse familie en is zelf ook heel trots. Hij woont hier in Rome, maar zijn familie komt oorspronkelijk van elders, misschien uit het zuiden; ze wonen pas een generatie in de stad. Ze zijn niet onbemiddeld, maar zeker niet fabelachtig rijk. Heb ik het tot nu toe bij het juiste eind?'

Tiro keek me argwanend aan. 'Tot dusver wel.'

'Die Cicero is een jonge man, zoals jijzelf; ik vermoed dat hij iets ouder is. Hij wijdt zich met overgave aan de welsprekendheid en de redenaarskunst en is tot op zekere hoogte een volgeling van de Griekse filosofen. Geen epicurist, denk ik; misschien een stoïcijn, maar dan niet fanatiek. Is dat juist?'

'Ja,' zei Tiro. Hij leek slecht op zijn gemak.

'Wat de reden van je komst aangaat: je wilt mijn hulp invoeren in verband met een rechtszaak die Cicero voor de Rostra gaat brengen. Cicero is advocaat en staat nog aan het begin van zijn carrière. Maar dit is een belangrijke zaak en een ingewikkelde zaak. Degene die hem mijn diensten heeft aanbevolen moet de grootste advocaat in Rome zijn: Hortensius. Ongetwijfeld.'

'On...getwijfeld,' stamelde Tiro. Hij had zijn ogen toegeknepen en keek me met open mond aan. 'Maar hoe kunt u...'

'En de zaak waarom het gaat? Een geval van moord, dunkt me...'

Met onverholven verbijstering wierp Tiro me een schuinse blik toe.

'En niet zomaar een moord. Nee, erger nog. Veel erger...'

'Een truc,' fluisterde Tiro. Hij keek opzij, met een ruk van zijn hoofd, alsof het hem veel moeite kostte de ogen af te wenden. 'U

doet het op een of andere manier door in mijn ogen te kijken. Tovenarij...'

Ik drukte mijn vingertoppen tegen mijn slapen en liet mijn ellebogen uitsteken – niet alleen om de druk op mijn bonzende slapen te doen verminderen, maar ook om de theatrale pose van een mysticus na te bootsen.

'Een goddeloos misdrijf,' fluisterde ik. 'Schandelijk. Onuitsprekelijk. De moord op een vader door zijn eigen zoon. *Vadermoord!*'

Ik liet mijn slapen los en leunde naar achteren in de stoel. Ik keek mijn jonge bezoeker recht in de ogen. 'Jij, Tiro, uit het huishouden van Marcus Tullius Cicero, komt mijn diensten inroepen om je meester bij te staan in zijn verdediging van een zekere Sextus Roscius uit Ameria, die ervan wordt beschuldigd de vader te hebben gedood wiens naam hij draagt. En...mijn kater is over.'

Tiro knipperde met zijn ogen. En nog eens. Hij leunde naar achteren, streek met zijn vinger over zijn lip en fronste zijn wenkbrauwen. 'Het is een truc, nietwaar?'

Ik toonde hem het flauwste lachje waartoe ik in staat was. 'Waarom? Denk je soms dat ik je gedachten niet kan lezen?'

'Cicero zegt dat er niet zoiets bestaat als het tweede gezicht of gedachten lezen of het voorspellen van de toekomst. Cicero zegt dat zieners en voortekenduiders en orakels allemaal op zijn minst charlatans zijn, op zijn hoogst acteurs die gebruik maken van de goedgegelovigheid van de mensen.'

'En geloof je alles wat je meester zegt?' Tiro bloosde. Voordat hij kon antwoorden stak ik mijn hand op. 'Zeg maar niets. Ik zou niet willen dat je je meester afviel. Maar vertel eens: heeft Marcus Tullius Cicero ooit het orakel in Delphi bezocht? Heeft hij